„PARTIELLE REBELLION“ DER UKRAINISCHEN MILITÄRISCHEN ORGANISATION

Zeitungsartikel, einsprachiges Dokument

Ukrainer im Polen der Zwischenkriegszeit

„Переливайте в рук до рук, з хати до хати!“ Ховайте „СУРМУ“ перед ворогами, бо це вояцький орган!

Ціну 30 сот. Проситься складати в краю на „Політичних Вязнів“.

СУРМА

Орган Української Військової Організації.

ч. 9 (36) ВЕРЕСЕНЬ. 1930

Заклик.

Ради, ради тісніше друзі,
Ще довго буде бура ця!
Назустріч кинемо наруз!
Всю велич справжнього борця.

Там хтось поблiз? І очі долу!
Благає пана жалібно у ніг...
Кляне минулу хоромолу
Та на братів готує вже батіг...

Деж тут борні краса і сила?
І де тут творчости нове жило?
Коли душа бездушно заломилась,
І гноєм бруднім серце підпливло.

Та що тут плести теревені...
Дарма! Дарма! Даремна трата слів...
Бо пан для нас одвічний геній,
А Бог? та ж Бог ніколи не платив.

Хай пугач плаче на розпутті,
Хай ворон серце матері протне,
Хай виром грають хвилі бутні —
Однаково вас Мати проклене.

Ради, ради тісніше друзі,
Ще довго буде бура ця!
Назустріч кинемо наруз!
Всю велич справжнього борця!

Частинний виступ УВО.

Від кількох місяців панує на українських землях неспокій. У тому часі, коли на Східній Україні мають місце по селах масові терористичні акти, жнив жертвою падуть безпощадно агенти, на Західній Україні є ми свідками масових саботажів, звернених проти польської держави, польських поміщиків та кольоністів.

Перша акція УВО на Західніх Землях, закроєна на ширшу скалю, була в 1922 р. коли то масово палено фільварки та містечка польських поміщиків, робячи замахи на державні органи, карало провідників і прихильників та нищило державне майно. Тоді то зреволюціоновано цілий край й проти польської держави поставлено **один фронт українського населення**, що відмовлялося брати участь у виборах до польського сойму. Мимо великих репресій з боку польської влади, та мимо великих втрат в рядах УВО, яким достигнено в цей період дальшої діяльности УВО залишив незатертий слід у памяти українського громадянства, як проявлення, та згуртувало його в певності лиця для перспективи перед випадками майбутности.

А ось до раз другий має місце т. зв. частинний виступ УВО. Такий частинний виступ має на цілі організовати спосіб вирити неспокій в краю, панику між польським населенням, ломати спокійного духа польського кресового елементу, посіяти в ньом апатію в успішність його оборони державними властями перед наступом українських елементів так тепер як і в майбутності, та викликати політичний вплив на маси українського населення в краю, ворожий наперед до польської влади й держави, якщо викликаним неспокоєм й апатій послабнути за гордовом переконання про неспроможність границь польської держави та її внутрішню консолідованість та маніфестувати протипольські настрої українського населення.

Зачалося від відривних саботажів на мастки зайних польських осіб — генералів, 6. воєвідів, 6. міністрів, тощо. Та вскорі акція поширялася на всіх поміщиків без розбору й на кольоністів, та на державні обєкти. Чому звернено головну увагу як раз на вищення майна поміщиків і кольоністів? Передтем тому, що кольонізація наших земель польськими зайдами, підтримувана польською державою, представляє для нас найбільшу небезпеку, отже треба відстрашити польських кольоністів від поселювання на українських землях, а по друге, що при масовій акції, це є найлішний спосіб пеленгації відділювати на маси українського селянського населення, поможе, які матеріяльно бють кілька а то кількайнять сіл, поможе майна безпосередних ворогів нашого селянина, що забирають наїздну бoку землю, більше переконують селянина та мають на нього більший вплив, ніж прим. атентати на органи державної влади, на поодиних собі ближе осіб.

Вказану ціль останні саботажі вповні осягнули. Зачалися втрати масові зрештя, але вони не то що не припинили їх, але вплинули на не більше розгорнення акції. Щодня з різних сторін краю бігли телеграми про пожар то нові акти саботажу, напоєнювали польські владні органи й суспільність та звертали увагу загальної на відносини на українських землях. Неспокій лихів зростав із кожним днем, переймався в крайну ненависть до українців, у звіряр в акцію держави та розбурхав на стільки пристрасти, що зачалися заклики до

Bildnachweis: „Partielle Rebellion“ der Ukrainischen Militärischen Organisation. CC0 1.0

Download des Digitalisats

Zur englischen Sprachfassung: https://www.copernico.eu/en/link/68d26ab01cfaa6.44132208

Metadaten

Haupttitel	Частинний виступ УВО
Autor:in	Anonymus
Datierung	11.1930
Sprachen	Ukrainisch
Quelle	Anonymus: Častynnyj vystup UVO. In: Surma 9, 36. S. 1-2.
Quellentyp	Zeitungsartikel
Rechteinformation (historische Quelle)	Public Domain Mark 1.0

Übersetzer:in	Martin Rohde
Rechteinformation (Übersetzung)	CC BY-NC-SA 4.0
Rechteinformation (Kommentar)	CC0 1.0

Das nationalistische Untergrundblatt "Surma" vom September 1930 erklärt die Gründe für die Massensabotageaktion und erklärt sie gleichsam für beendet.

Transkription (Ukrainisch)

Частинний виступ УВО

Від кількох місяців панує на українських землях неспокій. У тому часі, коли на Східній Україні мають місце по селах масові терористичні акти, яких жертвою падуть большевицькі аґенти, на Західні Україні є ми свідками масових саботажів, звернених проти польської держави, польських поміщиків та кольоністів.

Перша акція УВО на Західних Землях, закреслено на ширшу скалю, була в 1922 р. [...].

А оце по раз другий має місце т.зв. частинний виступ УВО. Такий частинний виступ має на цілі орґанізованим способом ширити неспокій в краю, паніку між польським населенням, ломити експанзивного духа польського кресового елємету, посіяти в нім зневіру в успішність його охорони державними властями перед наступом українських елементів так тепер як і в майбутности, та викликати психічний вплив на маси українського населення в крайно ворожім напрямі до польської нації й держави; вкінці, викликанням неспокою й анархії посилювати за кордоном переконання про непевність границь польської держави та її внутрішню неконсолідованість і маніфестувати протипольські настрої українського населення.

Зачалося від відріваних саботажів на маєтки знаних польських осіб — генералів, б.[увших] воєводів, б.[увших] міністрів, тощо. Та вскори акція поширилася на всі поміщиків без розбору й на кольоністів, та на державні обєкти. Чому звернено головну увагу як раз на нищення маєтків поміщиків і кольоністів? Передусім тому, що кольонізація наших земель польськими зайдами, підтримувана польською державою, представляє для нас найбільшу небезпеку, отже треба вистаратись польських кольоністів од поселювання на українських землях, а по друге, що при масовій акції, це є найліпший спосіб психічно відпливовати на маси українського селянського населення: пожежі, які наглядно бачать кілька а то кільканайцять сіл, пожежі майна безпосередніх ворогів нашого селянина, що забирають належну йому землі, більше переконують селянина та мають на нього більший вплив, ніж прим. атентати на орґані державної влади, на незнаних собі бліще осіб.

Бажану ціль останні саботажі вповні осягнули. Зачалися вправді масові арешти, але вони не то що не припинили їх, але виплинули на ще більше позгострення акцій. Щодня з ріжних сторін краю йшли телеграми про щораз то нові акти саботажу, занепокоювали польські

владні орґани й суспільність та звертали увагу заграниці на відносини на українських землях. Неспокій ляхів зростав із кожним днем, перемінився в крайні ненависть до українців, у зневіру в акцію держави та розбрухав на стільки пристрастя, що зачалася завзята до сліпого реванжу польського населення. Та цим тільки утруднювалося державну акцію пацифікації, бо збільшувалося заколот і замішання в краю, а кожний випадок реванжу компромітував у свою чергу польську державу. Щоби до цього не допустити, польська влада прийняла надзвичайні міри: з доручення Пілсудського приїхав до Львова віцемін. Пєрацькі зі штабом урядників кермувати акцією пацифікації краю шляхом ліквідації УВО.

Та чергові масові арешти не тільки не дали полякам бажаного успіху, але як раз противно: саботажова акція ще більше скріпилася; поруч із акцією пацифікації, веденою польською владою, саботажова акція прибрала виразний масовий характер. Польська влада ніяк не могла опанувати ситуації й то не тільки в розумінні здушення саботажової акції, але й держання в шорах польських елєментів; останні таки зачали допускати поодиноких актів реванжу на спокійнім українськім населенні, загоничуючи ще більше пристрати та збільшуючи хаос. До того все це мало місце в часі дуже напруженого внутрішнього польського положення, спричиненого боротьбою Пілсудського з соймом та з передвиборчою акцією. Влада стає безрадна: весь її апарат занятий масовими ревізіями, арештами, слідством, тюрми переповнені; а саботажі йдуть дальше.

Не спинили їх і карні експедиції військові та поліційні, що їх вислано на українські села. […]

Такий є нинішній стан. Ми дійшли до кульмінаційної точки. Наша ціль досягнена: викликано потрібне моральне вражіння так між українським загалом, як між ляхами й чужинцями, нанесено ворогові великі моральні та матеріяльні втрати, а, вкінці, боєвики виявили технічну справність, про що свідчить обставина, що за цілий час тревання акції ні одного з них не зловлено на горячім вчинку.

Тому акцію масових саботажів тепер припиняємо.

Übersetzung (Deutsch)

Partielle Rebellion der Ukrainischen Militärischen Organisation

Seit einigen Monaten herrscht in den ukrainischen Ländern Unruhe. Während in der Ostukraine derzeit in den Dörfern massenhaft Terroraktionen stattfinden, denen bolschewistische Agenten zum Opfer fallen, sind wir in der Westukraine Zeugen massenhafter Sabotageakte, die gegen den polnischen Staat, polnische Gutsbesitzer und Kolonisten gerichtet sind.

Die erste Aktion der Ukrainischen Militärischen Organisation [Ukrajins’ka Vijs’kova Orhanizacija, UVO] in den Westlichen Ländern [der Ukraine, M.R.], die in größeren Maßstab angelegt war, fand im Jahre 1922 statt [...].

Und nun findet zum zweiten Mal eine Partielle Rebellion

> **Partielle Rebellion**
> Historischer Begriff, der sowohl im ukrainischen als auch polnischen Diskurs der Zeit zwei breit angelegte Serien von Sabotageakten im ehemaligen Ostgalizien bezeichnet. Der erste „partielle Aufstand“ fand 1922 statt, der zweite 1930.

der UVO statt. Diese partielle Rebellion hat das Ziel, Unruhe im Lande auf organisierte Weise zu verbreiten, Panik unter der polnischen Bevölkerung zu streuen, den expansiven Geist des polnischen kresy-Elements [kresovoho eljementu][1] zu brechen, in ihm das Unvertrauen in den Erfolg des Schutzes durch den Staat gegenüber dem Vorstoß ukrainischer Kräfte jetzt wie auch in der Zukunft zu säen, und psychologischen Einfluss auf die ukrainischen Massen auszuüben, so dass diese in völlig feindlicher Haltung gegenüber der polnischen Nation und dem [polnischen] Staat stehen; letztlich soll durch das Erzeugen von Unruhe und Anarchie auch im Ausland die Überzeugung verstärken, dass die Grenzen des polnischen Staates nicht gesichert sind und dass er im Inneren unkonsolidiert ist, und die antipolnischen Gefühle der ukrainischen Bevölkerung klar manifestieren.

Es begann mit vereinzelten Sabotageakten, die sich gegen Güter bekannter polnischer Persönlichkeiten richteten – Generäle, ehemalige Woiwoden, ehemalige Minister und so weiter. Doch bald schon weitete sich die Aktion ohne Unterschied auf sämtliche Gutsbesitzer sowie auf Kolonisten und staatliche Objekte aus. Warum richtete sich das Hauptaugenmerk gerade auf die Zerstörung der Güter von Gutsbesitzern und Kolonisten? Zunächst darum, weil die Kolonisation unseres Landes von polnischen Eindringlingen, die vom polnischen Staat unterstützt werden, für uns [d.h. die ukrainische Nation, M.R.] die größte Gefahr darstellt, also muss man sich darum bemühen, die polnischen Kolonisten von

der Ansiedlung auf ukrainischem Boden abzuschrecken, und zweitens, weil es im Rahmen einer Massenaktion das wirksamste Mittel ist, um psychologisch auf die Massen der ukrainischen Bauernbevölkerung Einfluss zu nehmen: Brände, die für mehrere, ja teils dutzende Dörfer sichtbar sind, Brände der Vermögen der direkten Feinde unserer Bauern, die ihnen das Land wegnehmen, das ihnen rechtmäßig gehört, überzeugen den Bauern stärker und haben einen größeren Einfluss auf ihn, als beispielsweise Attentate auf staatliche Organe, Personen die ihnen nicht näher bekannt sind.

Dieses gewünschte Ziel haben die letzten Sabotageakte vollständig erreicht. Wahrlich, es begannen massenhafte Verhaftungen, doch nicht nur konnten sie Aktion [d.h. die Partielle Rebellion, M.R.] nicht stoppen – sie verschärften sie sogar. Jeden Tag gingen aus verschiedenen Landesteilen Telegramme über immer neue Sabotageakte ein, die die polnischen Machtorgane und die Gesellschaft beunruhigten und die Aufmerksamkeit des Auslands auf die Zustände in den ukrainischen Ländern [Polens, M.R.] lenkten. Die Unruhe der Ljachen wuchs mit jedem Tag, verwandelte sich in kompletten Hass gegen die Ukrainer, in Unvertrauen gegenüber den staatlichen Maßnahmen und ließ die Gefühle so sehr hochkochen, dass ein erbitterter Vergeltungswunsch unter der polnischen Bevölkerung wuchs. Und damit erschwerte man die staatliche Pazifikationsaktion, da Auflehnung und die Verunsicherung im Land zunahmen und jede einzelne Revanchetat ihrerseits den polnischen Staat kompromittierte. Um dies zu verhindern, ergriff die polnische Regierung außergewöhnliche Mittel: Auf Befehl Piłsudskis traf Vizeminister Pieracki mit einem Beamtenstab in Lwów ein, um die Pazifikationsaktion im Lande mittels Liquidierung der UVO zu leiten.

Jedoch brachten die reihenweisen Massenverhaftungen den Polen nicht nur nicht den ersehnten Erfolg, sondern wirkten sich gegensätzlich aus: Die Sabotageaktion wurde noch größer; parallel zur Durchführung der Pazifikationsaktion der polnischen Regierung gewann die Sabotagebewegung eindeutigen Massenhaftcharakter. Die polnische Regierung konnte der Lage schlichtweg nicht Herr werden, weder im Sinne einer Unterdrückung der Sabotageaktion, noch im Sinne der Beruhigung der polnischen Elemente; Die Letzteren begannen ihrerseits, vereinzelte Revancheakte an der friedlichen ukrainischen Bevölkerung zu verüben, was die Emotionen weiter anheizte und das Chaos vergrößerte. Zu alledem geschah dies zu einer Zeit äußerster innerer Anspannung im polnischen Staat, die durch Piłsudskis Kampf mit dem Sejm und den laufenden Wahlkampf hervorgerufen worden ist. Die Regierung steht hilflos da: Ihr gesamter Apparat war mit massenhaften Revisionen, Verhaftungen, Ermittlungen beschäftigt, die Gefängnisse sind überfüllt; doch die Sabotageakte gehen weiter.

Aufhalten konnten sie nicht einmal Strafexpeditionen des Militärs und der Polizei, die in ukrainische Dörfer entsandt wurden. Und in einer Zeit des allgemeinen Friedens denkt die

polnische Regierung nun daran, in den ukrainischen Ländern Kriegszustand und Standgerichte einzuführen.

So gestaltet sich die aktuelle Lage. Wir kamen an den Kulminationspunkt. Unser Ziel ist erfüllt: Die notwendige moralische Wirkung wurde sowohl unter der ukrainischen Allgemeinheit sowie auch unter den Ljachen und Ausländern erzielt, dem Feind wurden erhebliche moralische und materielle Verluste zugefügt, und schließlich haben unsere Kämpfer ihre technische Gerissenheit unter Beweis gestellt, wovon die Tatsache zeugt, dass während der gesamten Dauer der Aktion keiner von ihnen auf frischer Tat ertappt wurde.

Deshalb beenden wir die Massensabotageaktion nun.

Fußnoten

1. Gemeint sind die polnischen ‚Kolonisten‘, die gezielt in den sog. kresy, den polnischen östlichen Grenzgebieten, angesiedelt worden sind. Zur Agrarreform 1925 in den östlichen Wojewodschaften vgl. https://www.herder-institut.de/digitale-angebote/dokumente-und-materialien/themenmodule/quelle/1116/details.html. Zum kresy-Mythos und seiner wandelbaren Geografie vgl. Werner Benecke, Die Kresy – ein Mythos der polnischen Geschichte, in: Heidi Hein-Kircher, Hans Henning Hahn (Hgs.), Politische Mythen im 19. und 20. Jahrhundert in Mittel- und Osteuropa, Marburg 2006, 257–266.

Zitation

Zitierempfehlung (historische Quelle)
Anonymus: Частинний виступ УВО. (11.1930). In: Surma 9, 36. S. 1-2. Zitiert nach: Copernico. Geschichte und kulturelles Erbe im östlichen Europa. URL: https://www.copernico.eu/de/link/68d26ab01cfaa6.44132208 (04-02-2026)

Zitierempfehlung (Übersetzung)
Anonymus: Partielle Rebellion der Ukrainischen Militärischen Organisation. (11.1930). Übers. von Martin Rohde: In: Copernico. Geschichte und kulturelles Erbe im östlichen Europa. URL: https://www.copernico.eu/de/link/68d26ab01cfaa6.44132208 (04-02-2026)

Lizenz
Der Inhalt der Quelle steht unter der Lizenz Public Domain Mark 1.0, ihre Übersetzung unter der Lizenz CC BY-NC-SA 4.0 ,
Für abweichende Lizenzen und Rechte von Bildern siehe den jeweiligen Bildnachweis.
Wir bemühen uns um die Klärung aller Nutzungsrechte von digitalisierten Quellen und Abbildungen auf Copernico, gleichwohl kann es Unsicherheiten und Unklarheiten geben. Sollten Sie Rechte an einem hier gezeigten Werk haben, bitten wir darum, mit uns Kontakt aufzunehmen.